

במשך חמש עשרה שנה הכין אדולף אייכמן את העדות שהעיד השבוע אדולף פילאטוס

הביא באיזו צורה שהיא תועלת גם לאנשים שהועברו, אם בכלל אפשר להשתמש כאן במילה תועלת.

זאת אורי אבנרי

בנימין זאב אייכמן

אולם מאחורי מסך השיעמום, עשו סרבאציוס ואייכמן עבודה רבה. הם הקימו את בניין ההגנה, באופן שיטתי ובסודיות גרמנית, ניבך אחרי ניבך.

הם התעלמו כימעט כליל מעדויותיהם של 110 עדיהתביעה, מתוך הנחה כי אין לעדויות אלה קשר אמיתי לשאלת אשמתו האישית של אדולף אייכמן. תחת זאת התרכזו בחומר האמיתי של המשפט — 1418 המיסמכים, שהוגשו עלידי התביעה. לסרבאציוס לא היו האמצעים והאפשרויות לגייס מצידו מיסמכים נוספים. לכן הסתפק בעזרת מסמכי התביעה, ביקש סרבאציוס להוכיח כי התמונה, אשר צוירה עלידי התביעה, כוזבת לחלוטין.

התביעה עצמה הקלה על הסניגוריה במידה ניכרת, בצירה תמונה מוגזמת ומעוותת. תחת לציר את תמונתו של מיסטר רצחני, שכל אבריו היו שותפים לביצוע תוכניות ההשמדה של המנהיג העליון, העמידה התביעה פנים כאילו אייכמן לבדו היה היוזם העיקרי של ההשמדה, קיצוני אף מהיטלר ומהימלר. כי תביעה הורכבה עלידי משפטים בעלי תפיסה רגילה, שאינם מסוגלים להבין את רוחו של מיסטר זר ומיוחד-במינו.

את התמונה הזאת הרסה הסניגוריה בסבלנות, ובהצלחה ניכרת. על סמך מיסמכי התביעה עצמה, תוך פיענוח דרכיהמינהל המשתקפים בהם, ציירו אייכמן וסרבאציוס תמונה רחבה של מיסטר, בו התחרו ביניהם כל השרים והמנהיגים בייזום מיכצעים אנטי-שמיים.

מיסמך אחד מוכיח כי שר-החוץ הנאצי הדגיש את הצורך לפגוע במיוחד ביהודים "בעלי כושר רבייה" — סיסמה שתמיד יוחסה לאייכמן עצמו. אותו שר-חץ גם התנדב להקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל, כי "אין לנו עניין בהקמת מדינת-ואתיקאן שנייה".

משרד-הפנים יזם את החוקים לשוד היהודים. משרד-התעמולה דרש את הנהגת חובת הטלאי-הצהוב, לדברי אייכמן, "כדי להסיח את דעת ההמונים מן הכישלונות הצבאיים".

כל אחד מגדולי הרייך היה אנטישמי יותר מן השני, כל אחד תבע קו קיצוני יותר לחיסול היהודים בשטחו, כל אחד השתמש בעניין היהודי כדי להתחנף אל הגאון המטרופוליטני בראש, וכדי לצבור עמדות-כוח, ומגנונים, תקציבים ורכוש.

בגונגל זה היה אייכמן, לכל היותר, חייט-טרף מליגה ב'. הוא לא יכול היה לזווג קו עקרוני, לתת פקודות כלליות. הוא יכול היה לגלות יוזמה רק במישור הביצוע.

בהרסו את התמונה המעוותת של התביעה, החל סרבאציוס לציר תמונה מוגזמת בכיון ההפוך. אייכמן העיד על עצמו שלא גילה אפילו יוזמת-ביצוע, שהיה חביבי-יהודים, ממש ציוני נלהב. העתונאים באולם החלו קוראים לו "בנימין זאב אייכמן".

אחרי שהציג את עצמו כתלמידו של הרצל, השחזה אייכמן את עצמו לפונטיוס פילאטוס, הנציב הרומי בירושלים בימי צליבת ישו. פילאטוס רחץ את ידו, באמרו: "ידי לא שפכו את הדם הזה". הוא הטיל את האחריות על הסנהדרין היהודי, כך בדיוק, טען אייכמן, הרגיש הוא בוועידת וואנוזה, בה החליטו המנהלים הכלליים של המיניסטריונים הנאציים על השמדת היהודים. לדבריו, שמח אייכמן על כי האחריות ירדה מכתפיו, וכי מעתה שוב לא יהיה אלא ממלא פקודות. כגורמני הממלא פקודות, היה פטור מכל יסורי-מצפון.

גם העתונאים הרציניים באולם, שעקבו אחרי המשפט מראשיתו, חשבו על פונטיוס פילאטוס, אם כי בהקשר אחר. היה זה אותו נציב רומאי ערמומי ששאל, לדברי הברית החדשה: "מה האמת?" לדברי התביעה, היה אייכמן קיצוני מהיטלר ומהימלר, וחשוב כמעט כמוהם. לדברי עצמו, היה אייכמן אפס מאופס, פקיד קטנטן במנגנון הגדול.

האמת היתה, קרוב לדאוי, אישם בין שני הקצת. אייכמן לא היה היוזם של השמדת היהודים, אך הוא לקח בה חלק פעיל מאוד — כמו מאות ואלפים אחרים. הבעייה האמיתית היתה כימעט ללא פיתרון: איך אפשר לקבוע אחריות אישית לגבי פעולתו של מיסטר, שהיה בנוי כל כולו על שלילת האחריות האישית?

מילר, גדובקה ושות'

סרבאציוס ואייכמן פעלו כצוות מושלם. אייכמן ענה בשקט, בתקיפות, בבטחון מוחלט, לא התבלבל כאשר נתפס בסתירה. לעתים נתעורר הרושם, שכלל אינו נאשם, מוחלט, לא התבלבל כאשר נתפס בסתירה. לעתים נתעורר הרושם, שכלל אינו נאשם, אלא עוזר טכני של הסניגור. סרבאציוס פנה אליו בלשון: "אדוני העד", תחת "אדוני

* "ויאמר פילאטוס אל ישו: מה היא האמת? ואחרי דברו זאת, יצא שנית אל היהודים ויאמר אליהם: אני לא מצאתי בו כל עון." (הבשורה על פי יוחנן, י"ח.)

אהד הליצנים מקרב סגל המשפט גילה מהו קו הסניגוריה: "אייכמן דבר עד שאחרון האנשים באולם יירדם. אז הוא פשוט יקום מכיסאו ויסתלק!"

למראית עין, אומנם אפך שיעמום עמוק את חקירת אייכמן בידי פרקליטו. השאלות היו יבשות, נגעו במיסמכים יבשים, זכו לתשובות יבשות. נייר אחרי נייר צוטט, נידון, הוסבר. מי כתב את המיסמך? למי הגיע? באיזו דרך? מה פירש ראשיהתביעות בפניה השמאלית העליונה? מה פירוש הספרות בתחתית העמוד השלישי?

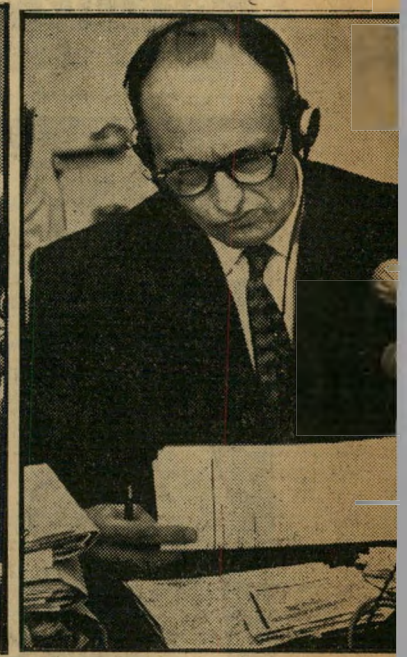
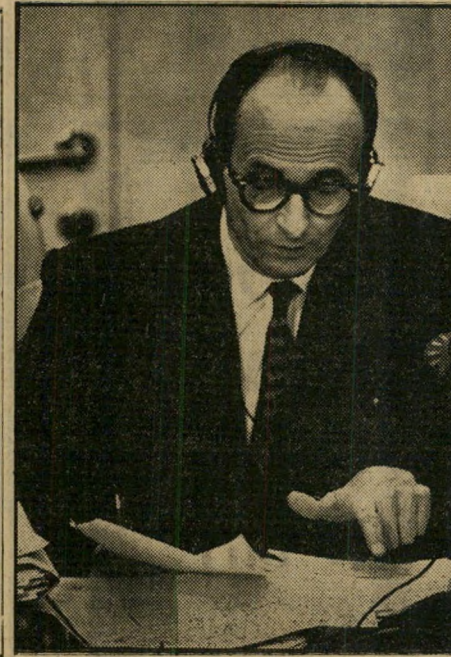
סניגורו של אייכמן עוד הגביר שיעמום זה. הוא דיבר בשפה גרמנית-משרדית-נאצית. זרנגון ביורוקראטי מיוחד. השפה הגרמנית נוטה, מטבעה, למשפטים מבלבלים, מאחר שהיא מכניסה משפטים מוסגרים שלמים בין הנושא והנשוא. בפניו של אייכמן, הופך לקוי זה כמעט לקאריקטורה. לעתים נתעורר הרושם כי אייכמן המציא סיגנון משלו — משהו בדומה ל"זרם התודעה" של ז'ימס ז'ויס. המשפטים הסתרבלו והלכו ואייכמן עצמו ניסה לשווא להביאם לכלל סיום כלשהו, גיבב בינתיים מלים על גבי מלים.

לשיא הגיע אייכמן כאשר כלל במשפט אחד המובא כאן, 193 מלים:

Wenn man hiervon ausgeht und gesehen hat, dass saemtliche im Befehlsbereich eines hoeheren SS-und Polizeifuehrers stehenden Obliegenheiten der Polizei von ihm befohlen werden, als der staendige Vertreter des Reichsfuehrers -SS und Chef der deutschen Polizei, wenn man andererseits bedenkt, dass mit der Aussiedlung von Polen und Juden aus den neuen deutschen Ostgebieten im Jahre 1939 die einzelnen Landraete bestellt wurden, wenn man andererseits gesehen hat, dass die Erstellung der Fahrplaeene Aufgabe der oertlichen Instanzen war und seit der Errichtung der Umwandererzentralstellen auch hier in der rein transportechnischen Transportfuehrung eine Zentralisierung durch die Bestellung, bezw. Errichtung eines Sonderreferates im Amt IV des Reichssicherheitshauptamtes unter meiner Fuehrung befohlen wurde, dann erhaelt die Beteiligung, naemlich diese Umwandererzentralstellen hatten durch engen Konner mit den Detailarbeit Durchfuehrenden, Landratstellen, oertlichen Polizeistellen, Gendarmerieposten usw. einerseits und andererseits durch staendige Fuehlungnahme mit meinem Sonderreferat, das ihnen ja den Fahrplan in die Hand geben muusste, die Steuerung oertlich zu betreiben und hier eine Ordnung hereinzubringen, eine Ordnung im Sinne der Befehlsgebung einnal und eine Ordnung die, zum, es ist nicht zu leugnen, ploetzlich auch den Umzusiedelnden in irgend einer Form zugute kam, wenn man dieses Wort ueberhaupt erwaechnen kann.

התורגמנים לא ניסו לתרגם את הדברים במשפט אחד. אילו עשו זאת, היה מתקבל המשפט העברי הבא, בן 184 המלים:

"אם יוצאים מהנחה זו, ואם רואים כי מפקד בכיר של ה.ס.ס. והמשטרה היה מצווה בעצמו בכל העניינים שהיו בתחום סמכותו, בתור נציג קבוע של המפקד הארצי של ה.ס.ס. וראש המשטרה הגרמנית, ואם לוקחים, מאידך גיסא, בחשבון, כי בשנת 1939 הוטל על קציני-המחוז לנהל את הוצאת הפולנים והיהודים מן השטחים שסופחו לגרמניה, ואם רואים מצד שני כי על הרשויות המקומיות הוטל לערוך את לוח-ההיסעים, ואחרי הקמת הרשויות המרכזיות להעברת האוכלוסין נוצר כאן ריכוז עלידי העברת ענייני הסכניקה התחבורתית, עלידי הסמכתה, היינו עלידי הקמתה, של מחלקה מיוחדת בלישכה 4 של הלישכה הראשית לבטחון המדינה, תחת הנהגתי, כי אז מקבלת ההשתתפות — כלומר, על רשויות אלה להעברת האוכלוסין הוטל לרכז את העניינים באופן מקומי, תוך מגע הדוק עם הרשויות שביצעו את העבודה בפרטיה, כגון משרדי קציני-המחוז, המפקדות המקומיות של המשטרה ונקודת הדינאמיה וכיו, מצד אחד, ומצד שני — תוך מגע הדוק עם המחלקה המיוחדת שלי, שהרי היה צריך לתת להם את לוח-ההיסעים, כדי להכניס כאן סדר, סדר ברוח הפקודות, וסדר שהוא — אכן, אין להכחיש זאת —

אדולף אייכמן מסביר מסמך, מפרש אותו, מתעכב על סימוני המחלקות ועל דרכי הנוהל המשרדי של הנאצים